

Vlaams
Parlement

ingediend op **790** (2020-2021) – Nr. 2
7 juni 2021 (2020-2021)

Amendementen

op het ontwerp van decreet

tot wijziging van diverse decreten,
wat betreft versterking van de lokale democratie

Documenten in het dossier:
790 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

verzendcode: BIN

AMENDEMENT Nr. 1**voorgesteld door Kurt De Loor, Conner Rousseau, Maxim Veys en Hannes Anaf**

Artikel 2/1 (nieuw)

In hoofdstuk 3 een artikel 2/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Art. 2/1. In artikel 8, 2°, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 wordt het woord "achttien" vervangen door het woord "zestien"."

VERANTWOORDING

Voorliggend amendement wijzigt het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 in die zin dat het stemrecht vanaf zestien jaar realiseert. Uit de hoorzittingen in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid van 17 en 30 mei 2017 bleek een groot enthousiasme te bestaan over het voorstel om bij de lokale verkiezingen zestien- en zeventienjarigen het recht te geven om te gaan stemmen. Zowel de Vlaamse Jeugdraad, Jongsocialisten, Jong Groen, JONGCD&V en Jong VLD toonden zich grote voorstanders. Het Kinderrechtencommissariaat, bij monde van toenmalig kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen, schaarde zich achter het voorstel en ook de meeste politieke fracties in het Vlaams Parlement toonden zich voorstander.

Jongeren vanaf zestien jaar een stem geven in het politieke debat zal het engagement en het enthousiasme van jongeren in de wereld rondom hen en in de politiek aanwakkeren. Voorliggend amendement erkent het recht van jongeren op participatie en valoriseert de inbreng van jongeren in de samenleving als volwaardige actor. Wat de politiek beslist, heeft een grote impact op het leven van jongeren: ze lopen school, fietsen naar huis, nemen de bus, participeren aan het socio-culturele leven, gaan sporten in de plaatselijke sporthal enzovoort.

Stemrecht vanaf zestien jaar mag geen doel op zich zijn, maar moet een middel zijn om jongeren mee te laten participeren in de samenleving. In die zin dringen de indieners van dit amendement er dan ook op aan dat de Vlaamse Regering, in samenwerking met het onderwijs, de lokale besturen, de (jeugd-) verenigingen enzovoort ervoor zorgen dat jongeren optimaal en actief geïnformeerd en gesensibiliseerd worden.

Bovendien uit minister Bart Somers, bevoegd voor onder meer Binnenlands Bestuur, in zijn beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2019-2024 (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 143/1*) de ambitie om – vooral op het lokale niveau – te experimenteren met nieuwe vormen van betrokkenheid, inspraak en cocreatie zodat elke Vlaming volwaardig aan de lokale democratie kan participeren. Dit amendement geeft jongeren de kans om vanaf zestien jaar te gaan stemmen en zo te participeren aan de lokale democratie.

AMENDEMENT Nr. 2**voorgesteld door Jeremie Vaneckhout en An Moerenhout**

Artikel 2/1 (nieuw)

In hoofdstuk 3 een artikel 2/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Artikel 2/1. In artikel 8, 2°, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 wordt het woord "achttien" vervangen door het woord "zestien"."

VERANTWOORDING

Democratie is iets wat men moet leren. Jongeren kunnen stapsgewijs de groei naar volwassenheid en de bijhorende verantwoordelijkheid leren door al vanaf 16 jaar het recht te krijgen om hun stem bij lokale verkiezingen te laten horen. Internationale voorbeelden in Oostenrijk, Malta en andere plaatsen tonen

aan dat stemrecht vanaf 16 jaar de politieke betrokkenheid van jongeren verhoogt en dat jongeren even weloverwogen stemmen als oudere burgers.

AMENDEMENT Nr. 3

voorgesteld door Kurt De Loor, Conner Rousseau, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove

Artikel 3

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Voorliggend ontwerp van decreet strekt ertoe de opkomstplicht bij de gemeente-, districts-, en provincieraadsverkiezingen af te schaffen. Dit wordt geregeld in artikel 22 (afschaffing opkomstplicht) en artikel 3, 14 en 15 (aanpassing van de bepalingen die op de afschaffing betrekking hebben).

Het afschaffen van de opkomstplicht is evenwel onwenselijk en legt de meest laagdrempelige vorm van burgerparticipatie, de stemming, aan banden. Het ontwerp van decreet werpt een drempel op voor politieke participatie van een aantal groepen: laagopgeleiden die sneller zullen afhaken, kansengroepen, ouderen die minder vlot tot aan de stembus geraken en zich de moeite zullen besparen enzovoort. Het zijn allemaal burgers voor wie de opkomstplicht een extra motivatie was om te gaan stemmen, om stil te staan bij hun standpunt. Onderzoek wijst uit dat mensen die het moeilijker hebben in de samenleving meer geneigd zijn om af te haken dan anderen. Volgens wetenschappelijk onderzoek zal 57 procent van de stemgerechtigden nog altijd gaan stemmen indien de opkomstplicht wegvalt, en 23 procent zou afhaken. De rest zit daar ergens tussenin. Aangezien de opkomst bij de jongste gemeenteraadsverkiezingen nog 92 procent was, staat het vast dat de participatie fors zal dalen.

De daling van de participatiegraad, een onvermijdelijk gevolg van de afschaffing van de opkomstplicht, staat haaks op de doelstelling van de Vlaamse Regering om de lokale democratie te versterken.

Voorts toont onderzoek aan dat het lokale niveau het dichtst bij de burger staat en het niveau is waar de Vlaming het meeste vertrouwen in heeft. Voorliggend ontwerp van decreet knipt de band tussen burger en politiek nog meer door.

Het afschaffen van de opkomstplicht op het lokale niveau zorgt bovendien voor verwarring bij de burger, aangezien de opkomst voor Vlaamse, federale en Europese verkiezingen wel verplicht blijft. De Vlaamse Regering geeft de burger met deze hervorming het signaal dat lokale verkiezingen minder belangrijk zijn omdat men niet verplicht is om te gaan stemmen. En dat terwijl de lokale besturen meer en meer verantwoordelijkheden en taken krijgen.

Voorliggende amendementen nr. 3, 6, 8 en 12 schrappen dan ook deze hervorming van de democratische spelregels en laten de opkomstplicht bestaan. De verkiezingen zijn de meest accurate politieke barometer waarover men beschikt. De amendementen voorkomen dat deze primaire en laagdrempelige vorm van burgerparticipatie wordt uitgehold.

AMENDEMENT Nr. 4

voorgesteld door Jeremie Vaneckhout en An Moerenhout

Artikel 3

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Onderzoek, voorbeelden uit het buitenland en de hoorzitting in het Vlaams Parlement, meer bepaald in de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering van 1 juni 2021, toonden dat er op

korte, maar zeker op lange termijn onwenselijke effecten zijn van de afschaffing van de opkomstplicht. Minder burgers zijn betrokken bij verkiezingen en brengen hun stem uit. Bovendien gaan specifieke doelgroepen vaak nog minder stemmen. Die stemmen worden bij de verkiezingsuitslag minder duidelijk gehoord. Dit maakt de afschaffing van de opkomstplicht een democratische achteruitgang die men moet vermijden. Bovendien kan men de opkomstplicht beschouwen als een signaal van verantwoordelijkheid richting burgers die bij het leven in een democratie hoort.

AMENDEMENT Nr. 5

voorgesteld door Jeremie Vaneckhout en An Moerenhout

Artikel 5/1 (nieuw)

Een artikel 5/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Art. 5/1. Aan artikel 74 van hetzelfde decreet wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"3° bij de eerste vier kandidaten van eenzelfde lijst mogen er ten hoogste twee van hetzelfde geslacht zijn, bij de eerste zes kandidaten van eenzelfde lijst mogen er ten hoogste drie van hetzelfde geslacht zijn, bij de eerste acht kandidaten van eenzelfde lijst mogen er ten hoogste vier van hetzelfde geslacht zijn enzovoort."."

VERANTWOORDING

Met het oog op evenwichtige samenstellingen van de gemeenteraad is voldoende aanwezigheid van mannen en vrouwen een belangrijk aandachtspunt. Met dit bij voorliggend amendement ingediende voorstel behoudt de kiezer alle vrijheid, maar wordt het genderevenwicht zichtbaar gemaakt binnen de lijst. Dit voorstel behoudt ook nog voldoende flexibiliteit voor de indieners van de lijst om een evenwichtige puzzel te kunnen leggen. Genderparitaire bestuursorganen leiden vaak tot een betere bestuurscultuur.

AMENDEMENT Nr. 6

voorgesteld door Kurt De Loor, Conner Rousseau, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove

Artikel 14

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 3.

AMENDEMENT Nr. 7

voorgesteld door Jeremie Vaneckhout en An Moerenhout

Artikel 14

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 4.

AMENDEMENT Nr. 8

voorgesteld door Kurt De Loor, Conner Rousseau, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove

Artikel 15

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 3.

AMENDEMENT Nr. 9

voorgesteld door Jeremie Vaneekhout en An Moerenhout

Artikel 15

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 4.

AMENDEMENT Nr. 10

voorgesteld door Jeremie Vaneekhout en An Moerenhout

Artikel 15/1 (nieuw)

Een artikel 15/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Art. 15/1. In artikel 166 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "1; 1 1/2; 2; 2 1/2; 3; 3 1/2; 4; 4 1/2 enzovoort" vervangen door de zinsnede "1; 2; 3; 4; 5 enzovoort"."

VERANTWOORDING

Democratie is meer dan een populariteitstest van politici. Verkiezingen moeten op een zo goed mogelijke manier de diversiteit aan ideeën in de samenleving in de democratische, wetgevende organen weerspiegelen. Dit is bij uitstek zo voor de gemeenteraad. Via de invoering van het systeem-D'Hondt in plaats van het systeem-Imperiali kiezen de indieners van voorliggend amendement ervoor om een veel correctere, proportionele zetelverdeling te hanteren. Grote lijsten in procenten krijgen niet disproportioneel veel zetels. Kleine en middelgrote partijen worden niet kunstmatig geminimaliseerd. De verkiezingsuitslag wordt op die manier veel correcter omgezet in een zetelverdeling.

AMENDEMENT Nr. 11

voorgesteld door Kurt De Loor, Conner Rousseau, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove

Artikel 21/1 (nieuw)

Een artikel 21/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Art. 21/1. Artikel 249 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 249. Deelneming aan de stemming is verplicht voor kiezers die de volle leeftijd van achttien jaar hebben bereikt."."

VERANTWOORDING

De indieners van voorliggend amendement opteren ervoor om het advies van de Vlaamse Jeugdraad te volgen waarbij bewust gekozen wordt voor stemrecht vanaf zestien jaar. De stemplicht vanaf 18 jaar wordt behouden gelet op de overwegingen zoals uiteengezet in de verantwoording bij amendement nr. 1.

AMENDEMENT Nr. 12

voorgesteld door Kurt De Loor, Conner Rousseau, Maxim Veys en Ludwig Vandenhove

Artikel 22

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 3.

AMENDEMENT Nr. 13

voorgesteld door Jeremie Vaneekhout en An Moerenhout

Artikel 22

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij amendement nr. 4.

AMENDEMENT Nr. 14**voorgesteld door Jeremie Vaneekhout en An Moerenhout**

Artikel 35/1 (nieuw)

Een artikel 35/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Art. 35/1. In artikel 42, §3, van hetzelfde decreet worden de woorden "bestaat uit personen van verschillend geslacht" vervangen door de woorden "kan maximaal voor twee derde bestaan uit personen van hetzelfde geslacht"."

VERANTWOORDING

Met het oog op representatieve besluitvormingsorganen is de doorstroming van voldoende mannen en vrouwen in de schepencolleges belangrijk. Iedere studie bewijst ook dat in evenwichtige bestuursorganen vaak een betere bestuurscultuur heerst.

AMENDEMENT Nr. 15**voorgesteld door Jeremie Vaneekhout en An Moerenhout**

Artikel 37/1 (nieuw)

Een artikel 37/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Art. 37/1. In artikel 47, derde lid, van hetzelfde decreet worden de woorden "als de schepen daar schriftelijk om verzoekt" geschrapt."

VERANTWOORDING

Parlementsleden dienen tijdens hun mandaatperiode hun volledige focus op de uitoefening van hun mandaat te houden. Datzelfde geldt ook voor uitvoerende mandatarissen op lokaal niveau. Zowel vergoeding als verantwoordelijkheid legitimeren dat. De vervlechting van een parlementair mandaat met een lokaal uitvoerend mandaat vergroot de kans op belangenvermenging en machtsconcentratie.

AMENDEMENT Nr. 16**voorgesteld door Jeremie Vaneekhout en An Moerenhout**

Artikel 42/1 (nieuw)

Een artikel 42/1 invoegen, dat luidt als volgt:

"Art. 42/1. In artikel 74 van hetzelfde decreet wordt de verwijzing naar artikel 37 van datzelfde artikel geschrapt."

VERANTWOORDING

Sinds de bestuursperiode 2019-2024 is de OCMW-raad (OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn) op dezelfde manier samengesteld als de gemeenteraad. Dit orgaan heeft een belangrijke verantwoordelijkheid over sociaal beleid gekregen. Het is dan ook van belang dat het alle instrumenten heeft om het beleid hierover op een ernstige manier voor te bereiden, te bespreken en te beslissen. Daarbij kan de oprichting van een commissiewerking eenzelfde meerwaarde hebben als bij de gemeenteraad.

